

Briselē, 2025. gada 23. oktobrī
(OR. en)

14416/25

COPS 528	CSC 536
POLMIL 323	ECOFIN 1406
INDEF 124	UEM 511
EUMC 377	COEST 764
HYBRID 130	ESPACE 70
PROCIV 131	POLMAR 66
IND 454	CYBER 295
MAP 96	TRANS 490
COMPET 1061	PESCO 19
FISC 287	CFSP/PESC 1517
FIN 1244	CSDP/PSDC 636
EDA	

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	JOIN(2025) 27 final
Temats:	KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN PADOMEI Miera saglabāšana – aizsardzības gatavības ceļvedis 2030. gadam

Pielikumā ir pievienots dokuments JOIN(2025) 27 final.

Pielikumā: JOIN(2025) 27 final

SAVIENĪBAS AUGSTAIS
PĀRSTĀVIS ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Briselē, 16.10.2025.
JOIN(2025) 27 final

**KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN
PADOMEI**

Miera saglabāšana – aizsardzības gatavības ceļvedis 2030. gadam

1. Ievads

No tā, ko Eiropa un tās dalībvalstis paveiks līdz šīs desmitgades beigām, būs atkarīga mūsu kontinenta drošība visu gadsimtu. Līdz 2030. gadam Eiropai ir jāiegūst pietiekami spēcīga Eiropas aizsardzības pozīcija, lai pārlicināši atturētu pretiniekus un reaģētu uz jebkādu agresiju. **Lai Eiropa līdz 2030. gadam būtu gatava, tai ir jārikojas jau tagad.** Tāpēc Eiropadomes jūnija sanāksmē ES valstu vai to valdību vadītāji aicināja Komisiju un Augsto pārstāvi “nākt klajā ar ceļvedi” nolūkā pārskatīt “progresu [attiecinā uz balto grāmatu] 2025. gada oktobra sanāksmē un apspriest nākamās soļus aizsardzības gatavības mērķa īstenošanā”.

Šajā ceļvedī uz baltās grāmatas un Eiropadomes norāžu pamata ir formulēti skaidri mērķi, atskaites punkti ar konkrētiem datumiem, līdz kuriem jāsasniedz rezultāts, un rādītāji progresa izsekošanai. Jomās, kurās nepieciešama vissteidzamākā rīcība, ierosinātas Eiropas pamatiniciatīvas, lai koncentrētu centienus, ievērojot starptautiskās saistības, tostarp NATO mērķus.

Aizsardzības gatavība nozīmē **attīstīt un iegūt spējas, kas vajadzīgas mūsdienu karadarbībai**. Tas nozīmē nodrošināt, ka Eiropai ir aizsardzības industriālā bāze, kas tai sniedz stratēģiskas priekšrocības un nepieciešamo neatkarību. Un tas nozīmē būt gataviem kritiskā brīdī ieviest vismodernākās inovācijas un ātru masveida ražošanu.

Nepieciešamība paātrināt un pastiprināt centienus atspoguļo pašlaik vērojamo aizvien pieaugošo apdraudējumu, kā arī **mainīgo drošības apdraudējuma ainu**, kurai Eiropai un tās dalībvalstīm ir jāstājas pretī, jāpielāgojas un jāsaprotas. Tas sākas ar nekādi neprovocēto Krievijas pilna mēroga militāro agresiju pret Ukrainu, kas ir sasniegusi jaunus brutalitātes un vardarbības mērogus. Aizvien biežāk notiek bezatbildīgas provokācijas un hibrīdkara darbības pret dalībvalstīm, sākot ar kiberuzbrukumiem un beidzot ar gaisa telpas pārkāpumiem. Krievija ir militarizējusi savu ekonomiku un sabiedrību. 2025. gadā tās deklarētais aizsardzības budžets pārsniegs 7 % no IKP. Drošībai un aizsardzībai ir paredzēti aptuveni 40 % no tās 2025. gada budžeta. Šī militarizējusies **Krievija paredzamajā nākotnē būs nezūdošs drauds Eiropas drošībai**.

Eiropas gatavībai ir jāsakņojas plašākā globālajā kontekstā, izmantojot vispusēju 360° pieeju. Mēs nedrīkstam būt aklī pret apdraudējumu, kas nāk no citām pasaules daļām. Starptautiskā kārtība tiek apstrīdēta. Stratēģiskā konkurence pieņemas spēkā gan mūsu tuvākajās un tālākajās kaimiņvalstīs, gan arī daudz tālāk. Konflikti uzliesmo Gazā un Tuvajos Austrumos, gruzd vai nav rimuši Āfrikā, un spriedze pieaug no Āzijas un Klusā okeāna reģiona līdz pat Arktikai. Autoritāras valstis arvien vairāk iejaucas mūsu sabiedrības dzīvē un ekonomikā. Mūsu tradicionālie sabiedrotie un partneri pārorientējas uz citiem pasaules reģioniem. Visbeidzot, mums jāierobežo tādi horizontālā apdraudējuma veidi kā terorisms, masu iznīcināšanas ieroču izplatīšana un klimata pārmaiņu ietekme uz drošību.

Lai ar atturēšanas palīdzību nodrošinātu mieru, Eiropas aizsardzības pozīcijai un spējām ir jābūt piemērotām arī nākotnes kaujaslaukiem, ņemot vērā to, ka karadarbības raksturs mainās. Spēku kaujaslaukā noteiks tehnoloģiskā inovācija un tās tūlītēja likšana lietā – ātri un plašā mērogā, izmantojot divējāda lietojuma risinājumus. Tie, kas izstrādās paši savas tehnoloģijas, būs visspēcīgākie un vismazāk atkarīgi no citiem, īpaši attiecībā uz tādām mūsdienu karadarbības kritiskajām sistēmām kā droni, satelīti vai

autonomie transportlīdzekļi. **Ukraina** joprojām ir Eiropas pirmā aizsardzības līnija un neatņemama Eiropas aizsardzības un drošības arhitektūras daļa, un ES turpinās atbalstīt Ukrainu un pastiprinās sadarbību ar to.

Dalībvalstīm visām kopā ir jāizveido un jāuztur neatkarīga sadarbspējīga stratēģiskā jauda, kas spēj reāllaikā reaģēt uz jebkādu Eiropas teritoriālās integritātes un suverenitātes apdraudējumu. ES un tās dalībvalstīm ir jāspēj rīkoties neatkarīgi un uzņemties atbildību pašām par savu aizsardzību un drošību, pārāk nepaļaujoties uz citiem. Tām jāsniedz sava artava globālajā un transatlantiskajā drošībā, rīkojoties ciešā partnerībā ar NATO. Eiropa, kas ir gatava nodrošināt savu aizsardzību, ir Eiropa, kas ciešāk koordinē savu darbu ar NATO un spēj uzņemties taisnīgu daļu no transatlantiskās alianses pienākumiem. Visās šā ceļveža jomās ļoti liela nozīme ir ES un NATO sadarbībai, jo transatlantiskā aliance joprojām ir neaizstājams ES drošības pīlārs. Tā mēs nodrošināsim maksimālu saskaņotību un savstarpēji stiprināsim cits citu, vienlaikus izvairoties no nevajadzīgas dublēšanās.

Šīm norisēm būtu jābalstās uz jau sākto darbu. **Aiz muguras ir palikuši tie gadu desmiti, kad Eiropas investīcijas aizsardzībā bija nepietiekamas.** Dalībvalstis savus aizsardzības budžetus no 218 miljardiem EUR 2021. gadā palielināja līdz 343 miljardiem EUR 2024. gadā, un atbilstoši prognozēm tie 2025. gadā sasniegs 392 miljardus EUR. Investīcijas aizsardzības jomā 2024. gadā palielinājās par 42 % – tām tika atvēlēti 106 miljardi EUR, un jauna ekipējuma iepirkums sasniedza 88 miljardu EUR vērtību. Tika ieviesti jauni ES instrumenti, piemēram, Eiropas Aizsardzības industrijas programma, un ar Balto grāmatu par Eiropas aizsardzības gatavību tika nodrošināts jauns stratēģiskais satvars. Plāns *ReArm Europe* aizsardzībai sarūpēs līdz 800 miljardiem EUR, tostarp izmantojot jaunus finansēšanas instrumentus, piemēram, *SAFE*. Lai izpildītu izdevumu saistības, ko sabiedrotie uzņemas NATO 2025. gada jūnija samitā ar mērķi līdz 2035. gadam sasniegt jauno aizsardzības pamatizdevumu mērķrādītāju 3,5 % no IKP, nākamajā desmitgadē katru gadu būs vajadzīgi pastāvīgi papildu izdevumi vismaz 288 miljardu EUR apmērā. Šim izdevumu pieaugumam Eiropā ir jāatmaksā nodarbinātības, inovācijas un konkurētspējas ziņā.

Dalībvalstis ir un arī turpmāk būs suverēnas attiecībā uz savas valsts drošību un aizsardzību. Tās ir atbildīgas par spēju mērķu noteikšanu, lai nodrošinātu savas valsts bruņoto spēku gatavību, kas tiem ļaus īstenot stratēģiski militārās misijas, tostarp NATO ietvaros. Par attiecīgajiem valsts mērķiem un to sasniegšanai noteiktajiem termiņiem valstis lemj suverēni.

Tajā pašā laikā sarežģītā apdraudējuma aina liecina, ka dalībvalstīm jārīkojas kopīgi, nevis jāsadrumstalo centieni nekoordinētās valstu iniciatīvās. Līdz šim aizsardzības ekipējuma iepirkumā mazāk nekā 50 % ekipējuma ir iegādāts no ES, turklāt galvenokārt valstu līmenī, taču trešo valstu piegādātāju tirgus daļa aug augumā.

Tāpēc ir skaidrs, ka jāinvestē vairāk, jāinvestē kopā un jāinvestē Eiropas ražojumos.

2. Ko nozīmē aizsardzības gatavība?

Pilnīga aizsardzības gatavība ir sasniegta tad, kad dalībvalstu bruņotie spēki var paredzēt jebkuru ar aizsardzību saistītu krīzi, tostarp augstas intensitātes karadarbību, sagatavoties tai un reaģēt uz to. Tam ir vajadzīgi labi aprīkoti un ar resursiem apgādāti bruņotie spēki, kas darbojas saskanīgi, ir sadarbspējīgi un pienācīgi apmācīti, kā arī ir vajadzīga doktrīna par militārā spēka izmantošanu.

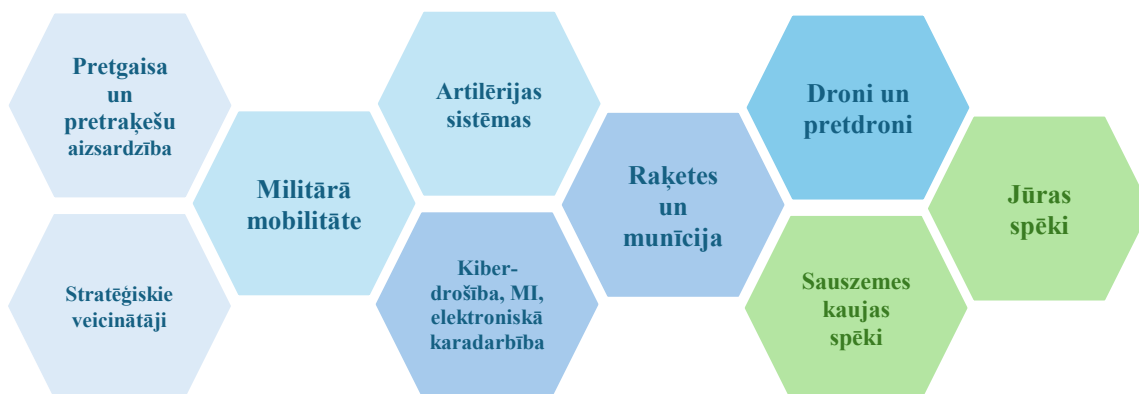
Īsumā – lai Eiropa būtu gatava, tai kolektīvi jāsasniedz spēju mērķrādītāji, kuru pamatā ir dalībvalstu saistības, tostarp NATO ietvaros.

Tas ir atkarīgs arī no spēcīgas, noturīgas un inovatīvas Eiropas industriālās un tehnoloģiskās bāzes. Tam savukārt ir vajadzīgs piemērots tiesiskais regulējums, kontinenta mēroga tirgus, lielāka militārā mobilitāte, vairāk inovāciju un prasmju, kā arī paplašināts aizsardzības partnerību tīkls ar sabiedrotajiem un partneriem. Plašākā izpratnē aizsardzības gatavībai ir vajadzīga arī stabila, pretimnākoša civilā vide, kuras pamatā ir noturīga sabiedrība, labi sagatavoti un informēti iedzīvotāji un ciešāka civilmilitārā sadarbība¹. Šajā ceļvedī galvenā uzmanība ir pievērsta spējām, tomēr tas attiecas arī uz šiem pārējiem būtiskajiem nosacījumiem attiecībā uz Eiropas aizsardzības gatavību.

Tā mērķis ir integrēt darbu, ko dalībvalstis veikušas valsts, starpvalstiskā un ES līmenī, un procesus, ko Komisija uzsākusi, izmantojot pašreizējos un jaunos ar aizsardzību saistītos instrumentus.

3. Eiropas spēju nepietiekamības novēršana līdz 2030. gadam: galvenie posmi un atskaides punkti

Gatavības mērķa būtība ir nodrošināt, ka Eiropas rīcībā ir pilns spēju spektrs, kas vajadzīgs, lai nepieļautu nekādu agresiju un aizsargātu savas sauszemes, gaisa un jūras robežas, kā arī savus tīklus un aktīvus kibertelpā un kosmosā. Dalībvalstis ir apzinājušas šādas sākotnējās prioritārās spēju jomas:

Dalībvalstu operatīvo vajadzību noteikšana un izsekojamība

Lai līdz 2030. gadam sasniegtu kopīgo mērķi – panākt aizsardzības gatavību –, ir vajadzīga sistēmiska pieeja. Ārkārtīgi svarīgi ir tas, lai iegūtās militārās spējas būtu maksimāli sadarbīgas un savstarpēji papildinošas. ES Militārais štābs (ESMS) gatavo klasificētu pārskatu par pašreizējo situāciju saistībā ar dalībvalstu spējām un mērķiem. Tajā būs aplūkotas prioritārās spēju jomas un ņemti vērā NATO mērķrādītāji, kā arī Ukrainas vajadzības. Pārskats sniegs kvantitatīvu priekšstatu par esošo spēju nepietiekamību visā militāro operāciju spektrā, tostarp teritoriālajā aizsardzībā.

¹ Tāpēc sagatavotības savienības stratēģija (Kopīgais 2025. gada 26. marta paziņojums par Eiropas sagatavotības savienības stratēģiju, JOIN(2025) 130) papildina šo ceļvedi.

Pārskats tiks atjaunināts katru gadu un integrēts koordinētajā ikgadējā pārskatā par aizsardzību, ko sagatavos Eiropas Aizsardzības aģentūra (EAA) un atbalstīs ESMS. Tas nodrošinās saikni starp militāro spēju nepietiekamības analīzi un iepirkuma un attīstības prioritārajām spēju jomām. Aizsardzības štābu vadītāji regulāri slepenības kārtībā pārskatīs analīzes rezultātus, un šī informācija noderēs valstu bruņojuma direktoriem un par spēju attīstību atbildīgajiem direktoriem darbā ar ierosinātajiem risinājumiem. Tāpēc ir svarīgi, lai dalībvalstis arī turpmāk dalītos ar ESMS ar apkopotu informāciju par saviem mērķiem un progresu. Lai gan šī informācija ir klasificēta, tā ļaus pārraudzīt kolektīvo progresu saskaņā ar Ceļvedi aizsardzības gatavībai 2030.

Turpinot šo procesu, Komisija un Augstā pārstāve reizi gadā oktobra Eiropadomē iesniegs gada ziņojumu par aizsardzības gatavību. Tajā galvenā uzmanība tiks pievērsta kopējai situācijai ES līmenī prioritārajās spēju jomās, par kurām panākta vienošanās, un citiem jautājumiem, kas izklāstīti šajā ceļvedī. Ziņojumā tiks sniegta jaunākā informācija par kopīgo progresu saistībā ar galvenajiem šajā ceļvedī ierosinātajiem rādītājiem, un par to notiks apspriedes ar dalībvalstīm. Ziņojums būs pamats, uz kura līderi varēs pārskatīt kopīgo progresu un sniegt stratēģiskas norādes aizsardzības ministru diskusijām Ārlietu padomē aizsardzības formātā.

Spēju attīstīšana dalībvalstu spēju koalīcijās

Eiropas aizsardzības gatavības atslēga ir novērst pašreizējo kritisko spēju nepietiekamību, attīstot un iepērkot aizsardzības spējas visās prioritārajās jomās, par kurām panākta vienošanās.

Šajā nolūkā dalībvalstīm būtu ātri jāpabeidz jau notiekošais dalībvalstu spēju koalīciju izveides process. Tajās būtu jāprecizē, kādus trūkumus novērsīs katra dalībvalsts, un jāvienojas par katras koalīcijas pārvaldību, vadošo un līdzvadošo valstu lomu, spēju mērķiem un sadarbības projektiem, kas vajadzīgi, lai tos sasniegtu. Šajās koalīcijās dalībvalstis vienmēr varēs suverēni lemt par savu lomu un ieguldījumu. Turpinot pašreizējo, EAA vadībā izstrādāto prioritāšu īstenošanas ceļvežu² iesākto, katrai spēju koalīcijai būtu jānosaka konkrēti mērķi un termiņi.

Spēju koalīcijās vajadzētu būt iespējai piedalīties arī citām dalībvalstīm, kuras vēlas iesaistīties vēlāk. Būtu jāveicina līdzvadība, lai nodrošinātu dalībvalstu atbildību un pienācīgu sloga sadali. Katra koalīcija var izmantot vienu vai vairākus *EDIP* pieejamos instrumentus³, lai aktivizētu mērķtiecīgu ES atbalstu pamatprojektiem, kā arī iespējamiem jauniem *PESCO* projektiem. Šo koalīciju darbu varētu atvieglot horizontālas pamatnostādnes par vadošo valstu lomu, vajadzības gadījumā – par attiecībām starp līdzvadītājiem, dalību, īstenošanas plānu, saikni ar ES aktoriem un ziņošanas mehānismu.

Cik vien iespējams, būtu jāizmanto esošie procesi. EAA, kas saņems norādījumus no dalībvalstīm, būs galvenā loma koalīcijas procesa veicināšanā, jo īpaši ar spēju ekspertu grupu starpniecību. Šajā procesā informācija tiks iegūta arī no ESMS darba, kurā izvērtē spēju nepietiekamību. Komisija nodrošinās saikni starp koalīcijām un ES finansēšanas instrumentiem un politiku. Ārlietu padome aizsardzības sastāvā nodrošinās politisko

² Katrai no 22 jomām, kas 2023. gada novembrī noteiktas spēju attīstības prioritātēs, ir savs ceļvedis.

³ Tādi ir, piemēram, Eiropas aizsardzības kopīgu interešu projekti (*EDPCI*) vai Eiropas bruņojuma programmu struktūras (*SEAP*), kad tās būs spēkā.

vadību. Ņemot vērā steidzamību, dalībvalstīm līdz 2026. gada sākumam būtu jāiesniedz ziņojumi Padomei.

Jaunā **SAFE** instrumenta un citu ES un valstu instrumentu ātra aktivizēšana būs ļoti svarīga, lai koalīcijās nodrošinātu svarīgāko spēju savlaicīgu iepirkumu – pēc iespējas kopīgu. Lai to panāktu, ir steigšus jāķeras pie darba, jo **SAFE regulā** ir noteikti īsi termiņi, kas jāievēro, lai līdz 2030. gadam izdarītu paredzēto.

Būtisks mainīgais būs intensitāte, cik lielā mērā dalībvalstis var koordinēt vajadzības, apkopot pieprasījumu un organizēt **kopīgu iepirkumu**. Aizsardzības jomas iepirkumi joprojām galvenokārt notiek valsts mērogā. Tas noved pie sadrumstalotības, izmaksu inflācijas un sadarbības trūkuma. Dalībvalstis 2007. gadā vienojās 35 % no savām investīcijām aizsardzības jomā veltīt kopdarbīgam iepirkumam⁴. Tomēr faktiskais rādītājs joprojām ir zem 20 %. Būtisks gatavību noteicošs faktors būs **arvien izteiktāka aizsardzības investīciju novirzīšana uz kopīgu iepirkumu**, jo pieprasījuma agregēšana un apjomradīti ietaupījumi palīdzēs palielināt Eiropas aizsardzības industrijas ražošanas jaudu un veicināt sadarbību. Eiropas pieprasījuma agregēšana samazinās izmaksas, jo ļaus novērst situāciju, kad dalībvalstis cenšas pārsolīt cita citu, un tādējādi paaugstinās dalībvalstu vispārējo pirktspēju. Tā arī pastiprinās apjomradīto ietekmi un atbalstīs pašreizējos centienus kopīgiem spēkiem nodrošināt galvenos ražošanas mezglus un piegādes ķēdes un izvērst to darbu.

Mērķi

Ierosināts, ka dalībvalstīm līdz 2030. gadam kolektīvi būtu jānovērš spēju nepietiekamība. Turklāt kopīgā iepirkuma daļai būtu jātuvinās saskaņotajam 35 % mērķrādītājam, un aizsardzības investīcijām, kas veiktas, izmantojot iepirkumu no **EDTIB**, būtu jāsasniedz politiskais mērķis – vismaz 55 % no kopējām investīcijām.

Atskaites punkti

1. Izveidot spēju koalīcijas visās prioritārajās jomās, pieņemt lēmumus par vadošajām un līdzvadošajām valstīm un par attiecīgajiem īstenošanas plāniem, kas ietver laiku līdz 2030. gadam, – līdz 2026. gada 1. ceturksnim.
2. Savākt sākotnējos datus par ES aizsardzības industrijas jaudu prioritārajās spēju jomās, vajadzības gadījumā ar Komisijas atbalstu, – līdz 2026. gada vidum.
3. Sākt projektus visās prioritārajās jomās 2026. gada pirmajā pusē.
4. Vismaz 40 % aizsardzības iepirkuma organizēt kā kopīgu iepirkumu – līdz 2027. gada beigām.
5. Nodrošināt, ka darbojas projekti, līgumi un ir pieejams finansējums, lai prioritārajās jomās novērstu kritisko spēju nepietiekamību, – līdz 2028. gada beigām.
6. Saņemt visus **SAFE** finansētos iepirkumus, kuri palīdzēs novērst spēju nepietiekamību prioritārajās jomās, – līdz 2030. gada beigām.

Rādītāji

Tiek ierosināts gada ziņojumā par aizsardzības gatavību, pamatojoties uz ESMŠ un EAA sniegto informāciju, ietvert pārskatu par to, kā katrā prioritārajā spēju jomā salīdzinājumā

⁴ Eiropas Aizsardzības aģentūrā. 2017. gadā tā kļuva par **PESCO** apņemšanos, kas rada nopietnākas saistības.

ar iepriekšējo gadu mainījusies kolektīvo ES militāro spēju nepietiekamība un cik projektu uzsākti un kādas spējas iegādātas iepirkumos katrā prioritārajā jomā.

4. Eiropas gatavības pamatiniciatīvu ieviešana

Lai gan progress jāpanāk visās aizsardzības spēju jomās, ir steidzami jāveic apjomīgas un koordinētas investīcijas Eiropas mēroga projektos, kas pasargās visu Eiropu pret akūtajiem draudiem.

Tāpēc Komisija un Augstā pārstāve ierosina **sākotnējo Eiropas gatavības pamatiniciatīvu kopumu**, kurām pēc būtības ir Eiropas mērogs. Tās gādās par visas Eiropas drošību un savstarpēji pastiprinās cita citu – **Eiropas dronu aizsardzības iniciatīva, Austrumu flanga sardze, Eiropas gaisa telpas vairogs un Eiropas kosmosa vairogs**.

Tajās varēs piedalīties visas dalībvalstis, kuras to vēlēties. Pamatiniciatīvām ir transversāls raksturs, un tās ļaus panākt progresu ne tikai attiecībā uz pamata aizsardzību, bet arī vairākās citās spēju jomās un nozarēs. Īpaši svarīga būs kritiskās infrastruktūras aizsardzība, robežu pārvaldība un iekšējā drošība.

Par šīm pamatiniciatīvām, kā arī par iespējamām papildu pamatiniciatīvām (piemēram, kiberjomā, jūrlietās u. c.) lēmumu pieņems dalībvalstis. Tās virzīs šīs iniciatīvas, pēc saviem ieskatiem vienojoties par konkrētiem mērķiem, uzdevumu sadalījumu, valstu budžeta līdzekļu piešķiršanu un rezultātu sasniegšanai vispiemērotāko satvaru.

Komisija darbosies kā koordinators, nodrošinot “vienas pieturas aģentūras” funkcijas, lai sniegtu tehnisku palīdzību un padomus dalībvalstīm par to, kā valstu darbības sasaistīt ar pieejamajiem instrumentiem un finansēšanas iespējām (tostarp reģionālajiem fondiem), vienlaikus nodrošinot konsekveci un nepārtrauktību starp dažādiem darba virzieniem. Augstā pārstāve ar EĀDD, ESMŠ un EAA starpniecību sniegs konsultācijas dalībvalstīm un nodrošinās, ka pamatiniciatīvas atbalsta prioritārās spēju jomas, par kurām panākta vienošanās, un ka tās ir saskaņotas ar ilgtermiņa spēju attīstības mērķiem un NATO militārajiem plāniem.

Līdz 2026. gada pavasarim iesaistītajām dalībvalstīm ar Komisijas, Augstās pārstāves un citu ES aktoru, tai skaitā Eiropas Aizsardzības aģentūras, atbalstu būtu jāvienojas par piemērotu koordinācijas kārtību. Gada ziņojumā par aizsardzības gatavību tiks pārraudzīts progress saistībā ar katru pamatiniciatīvu.

Eiropas dronu aizsardzības iniciatīva un Austrumu flanga sardze

Nesenie atkārtotie ES dalībvalstu gaisa telpas pārkāpumi ir parādījuši, ka steidzami jāizveido elastīgas, dinamiskas un mūsdienīgas Eiropas aizsardzības spējas pret bezpilota lidaparātiem. Vislielākais tiešais apdraudējums no Krievijas un Baltkrievijas skar dalībvalstis pie ES austrumu robežas, taču tas var sasniegt jebkuru dalībvalsti, kā liecina nesenie incidenti.

Eiropas dronu aizsardzības iniciatīva tiks izstrādāta, izmantojot 360° pieeju, kā tehnoloģiski progresīva daudzslāņu sistēma ar sadarbspējīgām pretcionu spējām, kas var tos atklāt, izsekot un neitralizēt, kā arī spējām dot triecienu pa zemes mērķiem, dronu tehnoloģiju izmantojot precīziem uzbrukumiem. Pretcionu jaudai vajadzētu būt pilnībā

sadarbspējīgai un savienotai starp dalībvalstīm, nodrošinot Eiropas mēroga situācijas apzināšanos un spēju kopā ar NATO rīkoties un aizsargāt kritisko infrastruktūru.

Veidojot Eiropas pretcionu spējas, būtu jābalstās uz Ukrainas pieredzi, kura liecina, cik svarīgi ir radīt inovatīvas cionu un pretcionu ekosistēmas, sasaistīt pētniecību un izstrādi ar ražošanu un palauties uz mērogojamu ražošanas jaudu un nepārtrauktu tehnoloģiju attīstību. Šī ir Eiropas iespēja apgūt Ukrainas risinājumus, kā inovēt militārās tehnoloģijas, un tā būs saistīta ar ierosināto Cionu aliansi ar Ukrainu. Pretcionu tīkls būs pielāgojams civilmilitāra un divējāda lietojuma vajadzībām un palīdzēs novērst ar aizsardzību nesaistītus apdraudējumus vai citādu bīstamību, kas attiecas uz visām ES robežām. Tas ietver robežu aizsardzību, migrācijas izmantošanu par ieroci, kritiskās infrastruktūras aizsardzību un transnacionālo organizēto noziedzību.

Pretcionu spējas būs ļoti svarīgs elements Austrumu flanga sardzes pamatiniciatīvā, kuras nolūks ir palielināt austrumu pierobežas dalībvalstu spējas tikt galā ar visdažādākajiem apdraudējumiem, tostarp arī hibrīdoperācijām, Krievijas ēnu floti un bruņotas agresijas risku. Tās mērķis ir stiprināt sauszemes, gaisa un jūras robežas ES austrumos, sekmējot visas Savienības drošību.

Austrumu flanga sardzē pretgaisa aizsardzības un pretcionu sistēmas papildinās uz zemes bāzētas pretgaisa aizsardzības sistēmas, jūras drošību Baltijas un Melnajā jūrā, kā arī sistēmas labākai situācijas apzināšanai, iekšējai drošībai un robežu pārvaldībai. Austrumu flanga sardzes darbībai vajadzētu būt pilnībā saskaņotai ar ES Melnās jūras reģiona jūras drošības centru un NATO integrēto vadības un kontroles struktūru, un tai būtu jāpapildina operācija *Eastern Sentry* ("Austrumu sardze"), Baltijas gaisa telpas uzraudzība un paplašinātās klātbūtnes spēku darbs. Tas palīdzēs vissteidzamākajā kārtībā izstrādāt elementus, kas tiks izvērsti un integrēti plašākā Eiropas mēroga projektā.

Mērķi

Ierosināts izveidot visaptverošas Eiropas robežu aizsardzības spējas ar vairāku operacionālo telpu novērošanas sistēmām, cionu un pretcionu spējām, elektroniskās karadarbības spējām, augstas precizitātes triecienu sistēmām un reaģētspējīgu operatīvo koordināciju. Tas viss notiktu ciešā sadarbībā ar NATO un papildinātu tās reģionālos teritoriālās aizsardzības plānus. Lai uzlabotu Eiropas aizsardzību, Austrumu flanga sardze būtu jāveido visās ES austrumu robežas dalībvalstīs, ņemot vērā arī sauszemes un jūras robežu ar Krieviju un Baltkrieviju.

Atskaides punkti

1. Eiropadomei jāapstiprina Eiropas cionu aizsardzības iniciatīva un Austrumu flanga sardze par prioritārām pamatiniciatīvām – līdz 2025. gada beigām.
2. Sākt īstenot Eiropas cionu aizsardzības iniciatīvu un Austrumu flanga sardzi – 2026. gada 1. ceturksnis.
3. Pirmie *EDIP* uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus ražošanas izvēršanai un kopīga iepirkuma atbalstam. Pirmie priekšfinansējuma maksājumi, izmantojot *SAFE* satvaru pamatiniciatīvās ietilpstošiem projektiem, – 2026. gada 1. ceturksnis.
4. Eiropas cionu aizsardzības iniciatīvas un Austrumu flanga sardzes sākotnējā jauda – 2026. gada beigas.
5. Eiropas cionu aizsardzības iniciatīva pilnībā darbojas – līdz 2027. gada beigām.
6. Darbojas Austrumu flanga sardze – līdz 2028. gada beigām.

Lai gan Austrumu flanga sardze un Eiropas dronu aizsardzības iniciatīva ir vissteidzamāk īstenojamie pasākumi, būtu jāpaātrina darbs pie **Eiropas gaisa telpas vairoga** izstrādes, lai dalībvalstīs nodrošinātu integrētu daudzslāņu pretgaisa un pretraķešu aizsardzību, kas būtu pilnībā sadarbspējīga ar NATO vadības un kontroles sistēmu, kā arī darbu pie **Eiropas kosmosa vairoga**, lai nodrošinātu kosmosa aktīvu un pakalpojumu aizsardzību un noturību.

Eiropas gaisa telpas vairogs

Integrētā **Eiropas gaisa telpas vairoga** pamatiniciatīva aizsargās dalībvalstu gaisa telpu un valsts funkcijas. ES programmas palīdzēs dalībvalstīm izveidot integrētu daudzslāņu pretgaisa un pretraķešu aizsardzības vairogu (tostarp nepieciešamos sensorus), kas aizsargā pret visu veidu apdraudējumiem gaisā un ir pilnībā sadarbspējīgs ar NATO vadības un kontroles sistēmu. Tas palīdzēs dalībvalstu bruņotajiem spēkiem samazināt atkarību un atbalstīt sabiedrotos NATO mērķu sasniegšanā.

Mērķis

Ierosināts izveidot Eiropas gaisa telpas vairogu, kas aptvers visu pretgaisa un pretraķešu aizsardzības spektru un būs pilnībā sadarbspējīgs ar NATO vadības un kontroles sistēmu un doktrīnu.

Atskaites punkti

1. Eiropadome apstiprina Eiropas gaisa telpas vairogu kā prioritāru pamatiniciatīvu – līdz 2025. gada beigām.
2. Sākta Eiropas gaisa telpas vairoga izveide – 2026. gada 2. ceturksnis.
3. EAF un *EDIP* darba programmas, lai par prioritārām atzītu ar pretgaisa un pretraķešu aizsardzību saistītās darbības, – līdz 2026. gada beigām.

Eiropas kosmosa vairogs

Eiropas kosmosa vairogs ir ļoti svarīgs, lai uzlabotu dalībvalstu aizsardzības spējas un nodrošinātu **kosmosa aktīvu un pakalpojumu aizsardzību un noturību** pret augošiem apdraudējumiem un panāktu aizsardzības gatavību 2030. gadam, pilnveidojot valstu un komerciālos kosmosa aktīvus un izmantojot atbalstu no ES kosmosa sistēmām. Tas papildinās ES divējāda lietojuma kosmosa spējas, kas nodrošinās pakalpojumus valdības līmeņa lietotājiem visās dalībvalstīs – pozicionēšanu, navigāciju un laika sinhronizāciju, izmantojot *Galileo* publisko regulēto pakalpojumu, ģeotelpisko izlūkošanu, izmantojot Zemes novērošanas pakalpojumu valdības līmeņa lietotājiem, un drošus sakarus, izmantojot *IRIS²* –, un tādējādi stimulēs dalībvalstis kopīgi attīstīt suverēnas spējas. Tas veicinās sadarbspējīgu valstu aizsardzības spēju attīstību, īpašu uzmanību pievēršot aprīkojumam, kas darbojas ar *Galileo* datiem, kosmosa operacionālās telpas apzināšanos, signālu slāpēšanas un falsificēšanas novēršanu, kā arī operācijas un pakalpojumus kosmosā – tās ir jomas, kurās Eiropa nepārprotami saskaras ar spēju nepietiekamību un atkarību.

Mērķis

Ierosināts izveidot un aizsargāt visaptverošu Eiropas kosmosa spēju sistēmu, kas kalpo aizsardzības mērķiem, pamatojoties uz ES kosmosa sistēmām un esošajām valstu spējām.

Atskaites punkti

1. Eiropadome apstiprina Eiropas kosmosa vairogu par prioritāru pamatiniciatīvu – līdz 2025. gada beigām.
2. Par prioritārām atzīt saistītās darbības Kosmosa, *IRIS²*, EAF un *EDIP* darba programmās, izmantojot koordinētu pieeju, un sadarboties ar dalībvalstīm, lai atbalstītu to iepirkuma plānu (*SAFE*) koordināciju, – no 2026. gada.
3. Eiropas kosmosa vairoga ieviešana – 2026. gada 2. ceturksnis.

5. Aizsardzības industriālā dimensija

Spēcīga, noturīga un tehnoloģiski inovatīva industriālā bāze, kas sakņojas Eiropas Savienībā, ir ļoti svarīga Eiropas attīrēšanas spēju daļa, kas ietekmē gan tās fizisko, gan ekonomisko drošību. Tā ir arī izaugsmes dzinējspēks, ņemot vērā ES tirgus mērogu, nodarbinātības potenciālu un plašāku ietekmi uz ekonomiku kopumā. Centieni novērst spēju nepietiekamību ir jāuzskata par iespēju, kas ES aizsardzības industrijai ļaus vairo savu konkurētspēju, izkopt ciešāku sadarbību un pievērsties inovācijām, pozicionējoties kā tehnoloģiju celmlauzei un palielinot eksporta potenciālu. Labums no tā jāgūst visiem piegādes ķēdes uzņēmumiem, jo īpaši jaunuzņēmumiem, augošiem uzņēmumiem, MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, kā arī reģionu ekonomikai un mazākām dalībvalstīm.

Četri kara gadi Ukrainā ir parādījuši, ka kritiska nozīme ir pietiekamiem munīcijas un aprīkojuma krājumiem, tādām ražošanas līnijām, kas var strauji izvērst darbu un nodrošināt jaunas piegādes, un labi sinhronizētām piegādes ķēdēm. Publiskajām un privātajām investīcijām nākamajos piecos gados ir jāveicina industriālo ekosistēmu izvēršana, sniedzot ieguvumus reģionu ekonomikai.

Šajā kontekstā Komisija ir gatava sniegt nozarei norādes par konkurenci attiecībā uz sadarbības projektiem aizsardzības nozarē. Komisija arī sadarbojas ar dalībvalstīm, lai novērtētu, vai tai būtu jāmodernizē sava pieeja attiecībā uz valsts atbalsta noteikumiem šajā nozarē un potenciāli jāsniedz norādes.

Lai progresu, kas gūts spēju nepietiekamības novēršanā, labāk sasaistītu ar Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un industriālās bāzes (*EDTIB*) palielināšanu, Komisija meklēs **dziļāku izpratni par pašreizējo un plānoto Eiropas industriālās ražošanas jaudu**, ik gadu pievērsoties noteiktām prioritātēm. Vispirms tiks analizēta pretgaisa un pretraķešu aizsardzība, dronu/pretdronu sistēmas un kosmosa sistēmas.

Dalībvalstīm būtu pilnvērtīgi jāizmanto sava kopīgā pircēja vara, izveidojot **daudzgadu iepirkuma programmas**, kas raidītu pareizos ilgtermiņa signālus, kuri palīdzētu uzņēmumiem pieņemt lēmumus par investīcijām ražošanas paplašināšanā un nodrošināt to, kas ir nepieciešams spēju nepietiekamības novēršanai. Labāk koordinējot šīs programmas, mazinātos sadrumstalotība, tiktu stiprināta tik ļoti nepieciešamā sadarbība un nodrošināta ieguldīto līdzekļu atdeve.

Inovācija ir kritiski svarīgs Eiropas aizsardzības gatavības elements. Revolucionāras tehnoloģijas, ātra to testēšana un integrēšana aizsardzības spējās un dinamiska sadarbība ar tehnoloģiju kopienu ir pamatvajadzības mūsdienu karadarbībā. Tādēļ ES finansējums tiks novirzīts, lai stimulētu investīcijas pētniecībā un izstrādē un inovatīvu industriālo ražošanu, atraisot papildu privātās investīcijas un sekmējot tādu jaunuzņēmumu, augošu uzņēmumu, inovatīvu MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumu darbu, kuri strādā ar

divējāda lietojuma tehnoloģijām. Varētu apsvērt arī vienkāršotas iepirkuma procedūras jaunuzņēmumiem un MVU. Nesenajā kohēzijas politikas vidusposma pārskatā ir ierosināti stimuli kohēzijas finansējuma pārplānošanai, lai no tā atbalstītu kritiski svarīgu tehnoloģiju izstrādi un ražošanu un aizsardzības spēju uzlabošanu. Topošais **ES Konkurētspējas fonds** orientēsies uz jaunām tehnoloģijām un revolucionāriem risinājumiem, ko spēj piedāvāt jaunie tehnoloģiju tirgus dalībnieki, tostarp augoši uzņēmumi, MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumi. Nākamā **pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa”** un jo īpaši tajā paredzētā Eiropas Inovācijas padome atbalstīs dziļās tehnoloģijas un revolucionāru inovāciju no izpētes līdz pat izvēršanai, tostarp aizsardzības lietojumu jomā. **Eiropas Aizsardzības pārveides celvedis** nodrošinās satvaru šim nolūkam, un to publiskos līdz novembra beigām. Tajā tiks ierosināti jauni veidi, kā veicināt inovāciju aizsardzības industrijas kontekstā, tostarp augošos uzņēmumos un MVU, ņemot vērā, ka vajadzīga lielāka elastība, straujāka rīcība un riska uzņemšanās.

Eiropai jānodrošina, ka tā turas aizsardzības tehnoloģiju ieviešanas līknes priekšējās rindās, jo īpaši attiecībā uz mākslīgā intelekta izmantošanu. Mums ir **jāpastiprina investīcijas un inovācija Eiropas aizsardzības tehnoloģiju industriālajā bāzē**, jo īpaši attiecībā uz mūsdienu karadarbībai kritiski svarīgu sistēmu – dronu, satelītu, vadības un kontroles vai drošas Eiropas mākoņdatošanas sistēmas – izveidi vai ražošanu, kur MI būs viens no izšķirīgajiem faktoriem, no kā būs atkarīga vajadzīgo spēju radīšana.

Tādēļ Eiropas Komisija, atbalstīdama šos centienus, **paātrinās vienkāršošanu**, lai nodrošinātu piekļuvi attiecīgajām datu kopām, kas nepieciešamas stabili, cilvēkcentrētu un uzticamu MI risinājumu apmācībai un validēšanai, un samazinās administratīvo slogu, tostarp, iespējams, ieviešot jaunus vienkāršošanas pasākumus.

Kolektīvās gatavības centieniem ir jābalstās uz jaunu partnerību starp ES, valstu valdībām un ieinteresētajām personām aizsardzības nozarē. Turpinot iestrādes, kas gūtas dialogā starp Komisiju un Eiropas aizsardzības industriju, ikgadējā **Aizsardzības industrijas samītā** būtu jāiesaista valdības, ES aktori, lielie aizsardzības uzņēmumi, MVU, vidējas kapitalizācijas uzņēmumi un tehnoloģiju inovatori.

Eiropas aizsardzības industrijai ir vajadzīgi kvalificēti darba ņēmēji. **Plaša mēroga prasmju partnerība aviācijas un aizsardzības jomā**, kas darbojas **Prasmju pilnveides pakta** ietvaros, strādā pie prasmju prognozēšanas, prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas programmām un talantu iesaistes, lai palīdzētu dalībvalstīm līdz 2030. gadam pārkvalificēt 600 000 personas darbam aizsardzības industrijā. Arī ES Prasmju garantija var palīdzēt darba ņēmējiem no riskam pakļautām nozarēm pāriet uz stratēģiskām nozarēm, piemēram, aizsardzības industriju.

Aizsardzības ražošana ir atkarīga arī no drošas piekļuves kritiskām izejvielām. Ir jānovērš stratēģiskā atkarība un problemātiskie posmi kritisko izejvielu un komponentu jomā. Kritisko tehnoloģiju observatorija izstrādās riska analīzi, uz kuras pamata tiks veikti skaidri, mērķorientēti pasākumi trūkumu novēršanai. Starp tiem varētu būt industrijai sniegta iespēja saņemt atbalstu projektiem, kas nodrošina piedāvājumu, piemēram, pētot alternatīvas vai veidojot krājumus, vai citiem projektiem saskaņā ar Kritisko izejvielu aktu.

Lai attīstītu mūsu spējas, nodrošinātu sadarbību, inovāciju un aizsardzības industrijas gatavību, kā arī dažādotu izejvielu vai kritisko komponentu piegādes, ļoti liela nozīme ir **partnerībām** ar līdzīgi domājošām valstīm **drošības un aizsardzības jomā**. Saskaņā ar balto grāmatu ES ir veikusi konkrētus pasākumus, lai virzītu uz priekšu partnerības drošības un aizsardzības jomā ar sabiedrotajiem un līdzīgi domājošiem partneriem, jo īpaši

NATO, ar kuru EAA izveidos tehnisku satvaru klasificētas informācijas apmaiņai. Pirmās partnerības šajā modelī būs ar **Apvienoto Karalisti** un **Kanādu**, ar kurām notiek sarunas par divpusējiem nolīgumiem, lai to attiecīgās aizsardzības nozares un ražojumi varētu piedalīties *SAFE* instrumenta kopīgajā iepirkumā. Par aizsardzības industriālo sadarbību notiek arī aizsardzības industriālais dialogs ar Japānu un nākotnē, iespējams, ar Indiju. ES būtu arī jāpadziļina drošības un aizsardzības partnerība ar Moldovu.

Mērķi

Ierosināts nodrošināt, ka līdz 2030. gadam *EDTIB* vajadzīgajā mērogā un ātrumā spēj nodrošināt dalībvalstīm nepieciešamās spējas. Būtu ievērojami jāpalielina ražošanas līniju jauda un ievērojami jāsamazina kritiski svarīgu aizsardzības materiālu piegādes termiņi. Būtu pilnībā jāizmanto inovācijas potenciāls aizsardzības jomā, tostarp Ukrainas risinājumi. Būtu jānodrošina aizsardzības piegādes ķēžu noturība, tostarp samazinot kritisko atkarību no izejvielām un citiem kritiski svarīgiem resursiem.

Atskaites punkti

1. ES likumdevēji pieņem Eiropas aizsardzības industrijas programmu. Komisija nāk klajā ar Eiropas Aizsardzības pārveides ceļvedi – 2025. gada novembrī.
2. Komisija izveido aizsardzības tehnoloģiju alianses, kas apvieno tehnoloģiju inovatorus un aizsardzības produktu lietotājus dalībvalstīs, lai palīdzētu tām novērst kritisko spēju nepietiekamību, – līdz 2025. gada beigām.
3. Komisija ciešā sadarbībā ar spēju koalīciju vadošajām valstīm 2026. gada pirmajā pusē izvērš stratēģisko dialogu ar industriju un līdz 2026. gada vidum sarīko pirmo ikgadējo Aizsardzības industrijas samitu.
4. Komisija sniedz pārskatu par industriālās jaudas palielināšanu, kas vajadzīga, lai nodrošinātu uzticamu apgādi saskaņotajās spēju jomās, – no 2026. gada vidus.
5. Analizēt riskus, ko rada stratēģiskā atkarība un problemātiskie posmi kritisko izejvielu jomā, un iesniegt rīcības plānu ar riska mazināšanas pasākumiem Eiropas aizsardzības industrijas starptautiskajās piegādes ķēdēs – 2026. gada otrā puse.
6. Pār kvalificēt 200 000 darbinieku aizsardzības industrijas vajadzībām – līdz 2026. gadam.
7. Kā daļa no nākamās DFS tiek pieņemti un darbībai ir gatavi Konkurētspējas fonds, aizsardzības logs un pamatprogramma “Apvārsnis Eiropa” – līdz 2027. gada beigām.

Rādītāji

Ierosināts gada ziņojumā par aizsardzības gatavību izmantot šādus rādītājus: ES27 valstu aizsardzības industrijas devums ES IKP – procentos; darba ņēmēju īpatsvars ES27 aizsardzības industrijā, tostarp gada laikā radītās jaunās darbvietas; jaunu vai paplašinātu aizsardzības ražotņu īpatsvars, to ES programmu īstenošana, ar kurām tiek atbalstīta inovācija aizsardzības jomā, ES reģistrēto ar aizsardzību saistīto patentu skaits, aizsardzības nozarē izveidoto jaunuzņēmumu un “vienradžu” skaits.

6. Ukraina kā būtiska daļa no Eiropas gatavības centieniem

“Tērauda eža” stratēģija, proti, panākt, ka Ukraina ir nesagremojams kumoss jebkuram iebrucējam, ir svarīga tiklab Ukrainas, cik pašas Eiropas drošībai. Eiropas aizsardzības gatavības centieniem būtu vēl vairāk jāstiprina Ukraina un jānodrošina, ka Eiropa var izmantot Ukrainas pieredzi kaujaslaukā, inovāciju potenciālu, efektīvu civilmilitāro sadarbību un kāpināto industriālo jaudu.

Dalībvalstis un ES palīdzēs izveidot **ilgtermiņa drošības garantiju sistēmu Ukrainai**, kuras pamatā būs: noturīgs juridiskais satvars; prognozējams daudzgadu finansējums un militārās piegādes; aizsardzības industrijas integrācija *EDTIB*; skaidri konsultāciju mehānismi un sasaiste ar Ukrainas pievienošanos ES un pēckara atjaunošanu.

Tas balstās uz **nerimstošiem centieniem nodrošināt Ukrainas kvalitatīvo militāro priekšrocību (QME)**. Lai vidējā termiņā panāktu Ukrainas kvalitatīvo militāro priekšrocību, Komisija izstrādā **reparācijas aizdevumu**, ko finansēs no imobilizēto Krievijas aktīvu naudas. Tādējādi tiktu izveidots paredzams daudzgadu finansējums Ukrainai un tiktu nodrošināts, ka Ukrainai uzreiz ir pieejama augsta līmeņa militārā ekipējuma pastāvīga plūsma, galvenokārt no Eiropas un Ukrainas aizsardzības industrijas, atbilstoši tās vajadzībām kaujaslaukā, turklāt tādējādi tiktu veicinātas **industriālās partnerības ar Eiropas uzņēmumiem, mudinot tos ieviest un plašāk izvērst inovatīvus risinājumus**. Svarīgi Ukrainas kvalitatīvās militārās priekšrocības elementi būs arī pastiprinātas un labākas mācības, izmantojot ES militārās palīdzības misiju, un uzlabota izlūkdatu vākšana.

Komisijas izziņotā **Dronu alianse ar Ukrainu**, ko varētu finansiāli atbalstīt ar dažādiem finansēšanas mehānismiem, tostarp ar 2 miljardiem EUR, kuri priekšlaikus piešķirti no *ERA* aizdevumiem, liecina, ka tas var darboties praksē. Dronu alianse atbalstīs kopuzņēmumu izveidi starp Ukrainas un Eiropas uzņēmumiem ārpus Ukrainas, liekot lietā gan Eiropas tehnoloģijas, gan Ukrainas zināšanas un pieredzi. Ukraina arī pilntiesīgi piedalīsies tādu ES finanšu instrumentu kā **SAFE un EDIP/ Ukrainas atbalsta instrumenta (USI)** apguvē, lai ekipējums tiktu iepirkts Ukrainai, kopā ar Ukrainu un pēc iespējas no Ukrainas industrijas. Atkarībā no progresa **2026. gada sākumā varētu apsvērt iespējamu papildu iniciatīvu, kas būtu vērsta uz Ukrainu** un stimulētu turpmākus sadarbības centienus.

Mērķi

Ierosināts palīdzēt nodrošināt, ka Ukraina var sevi aizsargāt un atturēt turpmāku Krievijas agresiju. Ukrainas aizsardzības industrijai vajadzētu būt pilnībā integrētai ar Eiropas aizsardzības industriju, lai nodrošinātu Ukrainas ražošanas izvērsanu un Ukrainas veiksmīgo inovāciju potenciālu izmantotu Eiropas aizsardzībā.

Atskaites punkti

1. Ukrainas atbalsta instrumenta pieņemšana *EDIP* ietvaros un “reparācijas aizdevums” ar ikgadēju maksājumu Ukrainai, lai atbalstītu tās kvalitatīvo militāro priekšrocību, – līdz 2025. gada beigām.
2. Rezultāti Augstās pārstāves iniciatīvai par 2 miljoniem artilērijas munīcijas lādiņu – līdz 2025. gada beigām.
3. Ukrainas iekļaušana attiecīgajās spēju koalīcijās un ES un Ukrainas Dronu alianses izveide – līdz 2026. gada 1. ceturksnim.
4. Ņemot vērā *SAFE* ieguldījumu Ukrainas aizsardzībā, izvērtēt iespējamus papildu stimulus dalībvalstu atbalstam Ukrainai – līdz 2026. gada 1. ceturksnim.
5. Priekšlikumi papildu pasākumiem, lai stimulētu dalībvalstu ātru militāro atbalstu Ukrainai, – līdz 2026. gada 1. ceturksnim.

6. *Brave Tech EU* ieviešana, tostarp finansējums jaunu tehnoloģisko risinājumu testēšanai, lai novērstu kopā ar Ukrainu apzinātās kaujas lauka problēmas, – līdz 2026. gada beigām.
7. ES militārās palīdzības misijas turpināšana un atbalsts “labās gribas koalīcijai”, ja apstākļi to pieļauj.

Rādītāji

Ierosināts gada ziņojumos par aizsardzības gatavību sekot līdzī progresam, pārbaudot, cik liels (EUR) bijis kopējais ES militārais atbalsts Ukrainai, cik karavīru ir apmācījuši ES militārās palīdzības misija, cik lielkalibra munīcijas lādiņu ir piegādāti un kāds ir to *SAFE* aizdevumu īpatsvars, kuros iesaistīta Ukraina. Tiks ietvertas arī kopējās tiešās ES27 investīcijas *UADTIB* (EUR) un ES un Ukrainas kopuzņēmumu skaits aizsardzības jomā, lai tādējādi novērotu Ukrainas aizsardzības industrijas integrāciju ES aizsardzības industrijā.

7. Horizontālie veicinošie faktori

Ceļā uz īstu aizsardzības ekipējuma tirgu ES mērogā

Labi funkcionējošs un vienkāršots **ES aizsardzības ekipējuma tirgus ir svarīgs nosacījums**, lai ražošanu izvērstu plašā mērogā, radītu apjomradītus ietaupījumus un inovāciju aizsardzības jomā. Tam ir vajadzīgi efektīvi, vienoti un taisnīgi aizsardzības iepirkuma noteikumi, uzticama sistēma preču nodošanai ES iekšienē, stabils piegādes drošības režīms un plaša atzītu standartu ieviešana un sertifikācijas savstarpēja atzīšana.

Pārskatītajai Aizsardzības un drošības iepirkuma direktīvai būtu jānodrošina dalībvalstīm dinamiskas iepirkuma procedūras, kas pielāgotas to iepirkuma vajadzībām, īpaši, veicot kopīgu iepirkumu. Uzlabojot pārredzamību un atvērtību, ES aizsardzības industrija varētu nodrošināt inovatīvus produktus un pakalpojumus par konkurētspējīgām cenām, savukārt paredzamība palīdzētu tai attīstīt papildu ražošanas jaudu. Lai izveidotu aizsardzības iekšējo tirgu, būs vajadzīga spēcīgāka uzticēšanās ES iekšējām pārrobežu piegādes ķēdēm. **Aizsardzības gatavības *Omnibus* paketē** ir iekļauti priekšlikumi šo jautājumu risināšanai. Abiem likumdevējiem tā būtu jāpieņem ne vēlāk kā 2025. gada beigās. Arī aizsardzības **mini *Omnibus*** priekšlikums būtu jāpieņem ne vēlāk kā 2025. gada decembrī, lai pirms nākamās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) ieviestu labākus stimulus ar aizsardzības industriju saistītām investīcijām.

Mērķis

Ierosināts līdz 2030. gadam izveidot patiesu ES mēroga aizsardzības ekipējuma tirgu ar vienkāršotiem un saskaņotiem noteikumiem.

Atskaites punkti

1. Pieņemt Aizsardzības gatavības *Omnibus* paketi un mini *Omnibus* paketi – līdz 2025. gada beigām.
2. Pabeigt papildu likumdošanas iniciatīvas attiecībā uz vienoto tirgu, jo īpaši izvērtēt Publiskā iepirkuma direktīvu un direktīvu par sūtījumiem ES iekšienē – līdz 2026. gada beigām.

Ceļā uz ES mēroga militārās mobilitātes telpu

Militārā mobilitāte ir izšķiroši svarīgs faktors, kas nodrošina Eiropas drošību un aizsardzību, kā arī mūsu atbalstu Ukrainai. Kā liecina mācības ar dalībvalstīm, karaspēka un militārā ekipējuma pārvietošana pa Eiropu joprojām ir pārāk sarežģīta. 2024. gadā tikai puse dalībvalstu pilnībā izpildīja 5 darbdienu saistības. ES ir apzinājusi vairāk nekā 500 “karsto punktu” projektu, kuriem vajadzīgas investīcijas aptuveni 100 miljardu EUR apmērā. Ar tiem būtu jā sākas vispirms, lai novērstu galvenās nepilnības un problemātiskos posmus četros prioritārajos militārās mobilitātes koridoros. Tas īpaši skar austrumu flangu, jo tur trūkst nepārtrauktu un savstarpēji savietojamu Eiropas transporta tīklu. Lai paātrinātu progresu, novembrī tiks iesniegta vērienīga **militārās mobilitātes pakete**, kas ietvers priekšlikumus izveidot vienotu regulējumu, lai atvieglotu ekipējuma, preču un pasažieru pārvadājumus militārām vai civilās aizsardzības vajadzībām visā Eiropā, un mērķorientēti grozījumi spēkā esošajos ES tiesību aktos, lai militārās mobilitātes prasības labāk pielāgotu divējāda lietojuma infrastruktūrai.

Mērķi

Ierosināts līdz 2027. gada beigām ciešā koordinācijā ar NATO izveidot ES mēroga militārās mobilitātes telpu ar saskaņotiem noteikumiem un procedūrām un sauszemes koridoru, lidostu, jūras ostu tīklu, kā arī atbalsta elementus, kas nodrošina netraucētu karaspēka un militārā ekipējuma transportu visā Savienībā un palielina civilmilitāro transporta spēju pieejamību.

Atskaides punkti

1. Militārās mobilitātes paketes iesniegšana – līdz 2025. gada beigām.
2. Apzināt un par prioritāriem atzīt konkrētus militārās mobilitātes “karsto punktu” projektus militārās mobilitātes koridoros – līdz 2026. gada 1. ceturksnim.
3. Likumdevēji pieņemt militārās mobilitātes paketi – līdz 2026. gada beigām.
4. Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta ietvaros tiek pieņemts un sāk darboties jauns militārās mobilitātes logs – līdz 2027. gada beigām.

Rādītāji

Ierosināts gada ziņojumā par aizsardzības gatavību ziņot par saistībām, ko dalībvalstis uzņēmušās, lai nodrošinātu, ka karaspēka un ekipējuma pārvietošanas atļauju izdošana notiek pēc iespējas ātrāk (3–5 darbdienu laikā); par “karsto punktu” projektu skaitu, ko atbalsta ar ES finansējumu; par procentuālo daļu, kas ir izmaksāta no Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta militārās mobilitātes budžeta, un par EIB grupas atbalstīto militārās mobilitātes projektu skaitu.

Pienācīgu finanšu resursu un investīciju nodrošināšana

Spriežot no pašreizējās DFS, tie ES instrumenti, no kuriem atbalsta aizsardzības industriju, ir apliecinājuši savu pievienoto vērtību. **Eiropas Aizsardzības fonds (EAF)** tagad ir trešais lielākais investors aizsardzības pētniecībā un izstrādē Eiropas Savienībā, un arī **ASAP** un **EDIRPA** ar ierobežotām summām palīdz samazināt kritisko nepietiekamību, pa visiem kopā piesaistot papildu investīcijas no nozares un dalībvalstīm vairāk nekā 12 miljardu EUR apmērā. Kad **EDIP** būs stājusies spēkā, tā piedāvās jaunus specifiskus instrumentus papildu spēju nodrošināšanai, tostarp pamatprojektus, piemēram, Eiropas

aizsardzības kopīgu interešu projektus (*EDPCI*) vai Eiropas bruņojuma programmu struktūras (*SEAP*).

Valsts izņēmuma klauzulas (*NEC*) iedarbināšana nodrošināja papildu fiskālo telpu (līdz šim) 16 dalībvalstīm, kuras varēs vēl vairāk palielināt savus aizsardzības izdevumus. Dalībai instrumentā “**Rīcība Eiropas drošības labā**” (*SAFE*) ir pieteikušās 19 dalībvalstis, apgūstot visu paredzēto 150 miljardu EUR finansējumu. Turklāt pēc kohēzijas politikas instrumentu vidusposma pārskatīšanas dalībvalstis un reģioni var pārdalīt kohēzijas līdzekļus ar aizsardzību saistītām investīcijām, kas ietver arī militāro mobilitāti, izmantojot lielāku elastību un labākas priekšfinansējuma un līdzfinansējuma likmes, turklāt mērķorientētu atbalstu saņems arī Ukrainai kaimiņos esošie ES reģioni, tāpat kā tie, kas robežojas ar Krieviju un Baltkrieviju.

Nākamajā DFS Komisija ir ierosinājusi **ievērojami palielināt aizsardzības un kosmosa jomas budžetu**. Eiropas Konkurētspējas fondā aizsardzības un kosmosa joma iegūtu īpašu logu ar 131 miljarda EUR budžetu, no kā tiktu atbalstīti dalībvalstu ilgtermiņa centieni panākt aizsardzības gatavību. Divējāda lietojuma darbības būtu tiesīgas saņemt atbalstu no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, kurai ir 175 miljardu EUR budžets, un Eiropas Inovācijas padome varētu atbalstīt inovāciju kritiskās tehnoloģijās, galveno uzmanību pievēršot aizsardzības lietojumiem. Turklāt **militārās mobilitātes** budžets palielinātos no 1,76 miljardiem EUR (par tiem jau ir notikusi saistību uzņemšanās, un tie tika pilnībā iedalīti 2024. gada sākumā) līdz 17,65 miljardiem EUR.

Tikpat svarīga ir privātā kapitāla plūsma aizsardzības virzienā. Virzība uz **uzkrājumu un investīciju savienību** Eiropā palīdzēs ilgtermiņa privāto kapitālu novirzīt aizsardzības investīcijām, inovācijai un infrastruktūrai. **EIB grupa** nesen ir krietni palielinājusi finansējumu projektiem, kas saistīti ar aizsardzību, tostarp infrastruktūrai, lai turpinātu atbalstīt Eiropas aizsardzības industriju un palīdzētu finansēt ES aizsardzības spējas un tehnoloģiskās prioritātes. Tas raidīs spēcīgu signālu tirgiem.

Mērķi

Ierosināts stimulēt lielākas privātās un publiskās investīcijas aizsardzībā un panākt, lai ES finansētajam atbalstam būtu maksimāla efektivitāte un ietekme.

Atskaites punkti

1. Sadarbībā ar EIB/EIF izveidot pašu kapitāla vērtspapīru fondu līdz 1 miljarda EUR apmērā, lai atbalstītu ar aizsardzību saistītu augošu uzņēmumu un ar aizsardzību saistītu projektu strauju izaugsmi, – līdz 2026. gada 1. ceturksnim.
2. Ir apstiprināti un sāk darboties jaunās DFS instrumenti – līdz 2027. gada beigām
3. No instrumenta *SAFE* ir izmaksāti vismaz 50 % – līdz 2028. gada 3. ceturksnim.

Rādītāji

Gada ziņojumā par aizsardzības gatavību varētu iekļaut konkrētus rādītājus, kas raksturo publiskā un privātā sektora investīciju īpatsvaru aizsardzībā un drošībai un aizsardzībai paredzētā EIB grupas sniegtā atbalsta ikgadējo attīstību.

8. Turpmākā attīstība: ceļš uz 2030. gadu

Eiropai ir steidzami jāīsteno, lai novērstu pieaugošo apdraudējumu. Dalībvalstis ir pārslēgušās citā režīmā. Investīcijas aizsardzībā sit augstu vilni. Rekordīsā laikā tika apstiprināta *SAFE* regula, un dalībvalstis ir pieteikušās uz visu tajā paredzēto 150 miljardu EUR finansējumu. Ir iesniegta Aizsardzības gatavības *Omnibus* pakete. Zobradi ir sākuši griezties. Kad Eiropa strādā ārkārtas režīmā, tiek sasniegti rezultāti.

Piecu gadu laikā izveidot pārliecinošu ES aizsardzības gatavību ir vērienīgs izaicinājums pēc jebkuriem standartiem. Taču tas ir izdarāms, ja tiksī skaidrībā par to, ko vēlamies panākt, mērķiem piemeklēsim nepieciešamos resursus, rīkosīmes koordinēti un strādāsim, ievērojot precīzus termīnus.

Eiropas veiksmīgākie projekti – vienotais tirgus vai euro – ir īstenoti ar tādu pašu pieeju, lietot lietā daudzgadu programmu ar dažādiem posmiem un nezūdošu politisko gribu procesa virzīšanai uz priekšu. Tādai pašai loģikai ir jāatrasa Eiropas aizsardzības politikas progress.

Šajā ceļvedī ir noteikti skaidri mērķi 2030. gadam, apzinātas jomas, kurās ir vajadzīga ātra un noturīga rīcība, un noteikti konkrēti kolektīvi atskaītes punkti.

Lai nezaudētu impulsu, Eiropadomei ir jānodrošina regulāra politiskā vadība, katru gadu sekojot līdzi progresam un iesakot prioritāras darbības.

Eiropai jau tagad ir jāvienojas par projektiem, investīcijām un līgumiem, lai līdz 2030. gadam panāktu gatavību.

Eiropas Komisija un Augstā pārstāve aicina Eiropadomi apstiprināt galvenos šajā ceļvedī ietvertos priekšlikumus un nodrošināt politisko virzību ceļā uz gatavību līdz 2030. gadam, izmantojot ierosinātos atskaītes punktus.